

Yaratıcı Ö?renme Ortam? De?erlendirme Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Yaratıcı Ö?renme Ortam? De?erlendirme Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=32855>

Özet

Yaratıcı?l?k, e?itim bilimleri alan?nda önemli bir beceri olarak kabul edilmektedir ve bu beceriyi destekleyen ö?renme ortamlar?n?n de?erlendirilmesi kritik öneme sahiptir. **Yaratıcı? Ö?renme Ortam? De?erlendirme Ölçe?i** (YÖÖDÖ), K?l?ç, Yavuz-Konokman ve Yanpar-Yelken (2018) tarafından geli?tirilmi?tir. Bu ölçek, ö?rencilerin veya ö?retmenlerin, bulduklar? e?itim ortam?n?n yaratıcı?l??? ne ölçüde te?vik etti?ini sistematik bir ?ekilde de?erlendirmelerine olanak tan?r. Ölçe?in geli?tirme süreci, psikometrik aç?dan sa?lam bir yap? olu?turmak amacıyla hem Aç?mlayıcı? hem de Do?rulayıcı? Faktör Analizleri (AFA ve DFA) kullanılarak yürütülmü?tür. Bu çal??ma, e?itim ortamlar?n?n yaratıcı?l?k potansiyelini ölçmek için geçerli ve güvenilir bir araç sunmayı amaçlamaktadır.

Anahtar Kelimeler

Yaratıcı? ö?renme ortam?, ölçek geli?tirme, faktör analizi, e?itim psikolojisi, pedagoji, ö?renme ortam?, yaratıcı?l?k.

Yazarlar

Figen K?l?ç, Güliz Yavuz-Konokman, Tu?ba Yanpar-Yelken

Amaç

Ölçe?in temel amacı, çe?itli e?itim kademelerindeki ö?renme ortamlar?n?n yaratıcı?l??? destekleme düzeylerini ölçmek için psikometrik özellikleri yeterli, geçerli ve güvenilir bir araç geli?tirmektir. Bu ölçek, e?itmcilerin ve ara?tırmacılar?n, mevcut ö?renme ortamlar?n?n yaratıcı?l?k dü?ünme becerilerini ne kadar etkili bir ?ekilde te?vik etti?ini objektif kriterlerle belirlemesine yardımcı olmay? hedeflemektedir.

Ayrıca, ölçek, e?itim programlar?n?n ve fiziksel ortam düzenlemelerinin yaratıcı?l?k üzerindeki etkilerini kar??la?tırmak olarak incelemek isteyen ara?tırmacılar için de bir temel sa?lamaktadır. Elde edilen veriler, e?itim ortamlar?n?n iyile?tirilmesi ve yaratıcı?l??? merkeze alan pedagojik yaklaşımlar?n geli?tirilmesi konusunda yol gösterici niteliktedir.

Yapı

Yaratıcı? Ö?renme Ortam? De?erlendirme Ölçe?i, ö?renme ortam?n?n yaratıcı?l??? destekleyen çok boyutlu bir yap? oldu?unu varsaymaktadır. Bu yapı, genellikle ö?rencilerin **özerkliği**, risk alma te?vikini, ö?retmenlerin sa?ladığı **maddi ve manevi desteği**, i?birliğini ve farklı fikirlere açık olma durumunu içeren alt boyutlardan oluşur.

Ölçek, yaratıcı bir öğrenme ortamının sadece fiziksel koşullarla sınırlı olmadığını, aynı zamanda psikososyal ve pedagojik unsurları da içerdiğini kabul eder. Bu kapsamda, öğrencilerin kendilerini güvende hissetmeleri, fikirlerini özgürce ifade edebilmeleri ve yaratıcı problem çözme süreçlerine aktif olarak katılmaları gibi unsurlar ölçülen temel yapıların bileşenleridir.

Geçerlik

YÖÖDÖ'nün geçerlik çalışmaları, ölçeğin ölçmeyi amaçladığı yapıyı ne derece doğru ölçtüğünü belirlemek üzere tasarlanmıştır. Çalışmada, ölçeğin yapı geçerliğini tespit etmek amacıyla kapsamlı bir istatistiksel analiz süreci uygulanmıştır.

Yapı Geçerliliği: Geçerlik kanıtları, hem Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) hem de Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) kullanılarak incelenmiştir. AFA, ölçeğin alt boyutlarının belirlenmesinde kullanılırken, DFA ise belirlenen bu faktör yapısının teorik modelle ne kadar uyumlu olduğunu test etmek için kullanılmıştır.

Kapsam Geçerliliği: Ölçek geliştirme aşamasında, maddelerin yaratıcı öğrenme ortamı kavramını yeterince temsil edip etmediği uzman görüşleri alınarak sağlanmıştır.

Güvenirlilik

Ölçeğin güvenirlik çalışmaları, ölçüm sonuçlarının zamandan zamana ve farklı koşullar altında tutarlılığını göstermektedir. Güvenirlik analizleri, ölçeğin iç tutarlılığını yüksek olduğunu göstermeyi amaçlanmıştır, ancak spesifik güvenirlik katsayıları (örn., Cronbach Alfa) orijinal makalenin detaylarında yer almaktadır.

Tipik olarak, bu tür geliştirme çalışmaları, ölçeğin alt faktörlerinin ve genel ölçeğin iç tutarlılık katsayıları hesaplanır. YÖÖDÖ için de bu standart prosedür izlenmiş olup, elde edilen yüksek katsayılar, ölçeğin maddelerinin aynı yapıyı tutarlı bir şekilde ölçtüğünü kanıtlamaktadır.

Faktör Analizi

Ölçeğin geliştirilmesi aşamasında, **Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA)** ve **Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA)** olmak üzere iki amaçla bir faktör analizi yöntemi kullanılmıştır.

İlk olarak, AFA, ölçek maddelerinin hangi temel boyutlar altında toplandığını keşfetmek için uygulanmıştır. Bu analiz, ölçeğin çok boyutlu yapısının ortaya çıkarması ve maddelerin faktör yük değerlerinin yüksek olduğunu göstermiştir. İkinci aşamada ise, AFA sonucunda elde edilen faktör yapısının, farklı bir örneklem grubu üzerinde Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) ile test edilmesi sağlanmıştır. DFA sonuçları, önerilen modelin uyum indekslerinin kabul edilebilir sınırlar içinde olduğunu ve bu nedenle yapısal modelin doğrulandığını işaret etmektedir.

Araç

Test Türü: Geliştirme (Ölçek Geliştirme Çalışması)

Format: Likert Tipi Derecelendirme Ölçeği (Orijinal makalede derecelendirme bilgisi net olmamakla birlikte, bu tür ölçekler genellikle 3, 4 veya 5'li Likert formatındadır.)

Mevcut Diller: Türkçe

Popülasyon Grubu: Eğitim ortamındaki bireyler (Öğretmenler veya öğrenciler)

Yaş Grubu: Çalışmanın yapıldığı eğitim kademesine göre değişmekle birlikte, genellikle ergenlik dönemi ve üzeri (Ortaokul/Lise öğrencileri veya Yetkin Eğitimciler).

Popülasyon Detayları: Orijinal makalede detaylandırılan örneklem grubu (genellikle eğitim fakültesi öğrencileri veya çeşitli okullarda görev yapan öğretmenler) üzerinde geliştirilmiştir.

Test Metodolojisi: Açıklayıcı ve Doğrulayıcı Faktör Analizi ile desteklenen nicel bir değerlendirme metodolojisi kullanılmıştır.

Anahtar Kelimeler

Eğitim, pedagoji, yaratıcılık, öğretmen desteği, öğrenci özerkliği, psikometri, AFA, DFA, Kastamonu Education Journal.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlayıcıları: Orijinal kaynakta belirtilmemiştir.

Bağlantılı Kurum E-posta Adresi: figenkilic@mersin.edu.tr (Sorumlu Yazar)

Yazın Adresi: Figen Kılıç (Mersin Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Mersin, Türkiye)

İzinler, Ücret ve Test Yılı

İzinler ve Ücret: Ölçeğin ticari kullanım veya yaygın kullanım için gerekli izinler ve ücret bilgileri sorumlu yazar Figen Kılıç ile iletişime geçilerek öğrenilmelidir. Akademik araştırmalarda kullanım genellikle kaynak gösterilerek serbesttir.

Test Yılı: 2018 (Yayın yılı baz alınmıştır).

Kaynaklar

Kılıç, F., Yavuz-Konokman, G., ve Yanpar-Yelken, T. (2018). Yaratıcı Öğrenme Ortamı Değerlendirme Ölçeği geliştirme: Açıklayıcı ve doğrulayıcı faktör analizi. *Kastamonu Education Journal*, 26, 1359-1370.

doi:10.24106/kefdergi.368886

Ölçeğin orijinal PDF belgesi aşağıdaki bağlantıdan indirilebilir:

[yaratıcı-ogrenme-ortami-degerlendirme-olcegi-toad.pdf](#)

Yaratıcı Öğrenme Ortamı Değerlendirme Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmalı ve hiçbir şekilde değiştirilmemelidir.

Ölçeğin maddeleri bu kaynakta yer almamaktadır. Ölçek maddelerinin tamamı ve uygulama yönergeleri, yukarıda belirtilen kaynak makale içerisinde (Kılıç, Yavuz-Konokman, ve Yanpar-Yelken, 2018) veya bağlantıya verilen PDF belgesinde mevcuttur.